

stowa

BESTUREN, VERTROUWEN EN VERDIENEN;
MONITOREN IN DE WATERKETEN

RAPPORT

2012
W13

COLOFON

UITGAVE Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
Postbus 2180
3800 CD Amersfoort

AUTEURS
M.R. Moens, ARCADIS
J.E. de Bruijne, ARCADIS

PROJECTUITVOERDERS
M.R. Moens, ARCADIS
J.E. de Bruijne, ARCADIS

BEGELEIDINGSCOMMISSIE
A.J.M. Messelaar, STOWA
A.J. Palsma, STOWA
A.S. Beenen, RioNed

GEÏNTERVIEWDEN
R. Bos, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
C. de Groot, Waterlans
J. de Jong, waterschap de Dommel
A.J.M. Messelaar, Broks & Messelaar Consultancy
B. de Mol, waterschap Hollandse Delta
R. Schilperoort, Royal Haskoning
J. Wisse, waterschap Vallei & Eem
A. Voorwinden, gemeente Bunschoten

DRUK Kruyt Grafisch Adviesbureau

STOWA STOWA 2012-w12

COPYRIGHT De informatie uit dit rapport mag worden overgenomen, mits met bronvermelding. De in het rapport ontwikkelde, dan wel verzamelde kennis is om niet verkrijgbaar. De eventuele kosten die STOWA voor publicaties in rekening brengt, zijn uitsluitend kosten voor het vormgeven, vermenigvuldigen en verzenden.

DISCLAIMER Dit rapport is gebaseerd op de meest recente inzichten in het vakgebied. Desalniettemin moeten bij toepassing ervan de resultaten te allen tijde kritisch worden beschouwd. De auteurs en STOWA kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade die ontstaat door toepassing van het gedachtegoed uit dit rapport.

TEN GELEIDE

Het nieuwe Bestuursakkoord Water (april 2011) zet de kaders neer voor een doelmatiger waterbeheer in Nederland. Meer inzicht in het daadwerkelijk functioneren van de verschillende objecten en systemen in de (afval)waterketen draagt hieraan bij. In toenemende mate zijn en worden meetnetten opgericht en informatiesystemen aan elkaar gekoppeld om dit te bewerkstelligen. Steeds vaker gebeurt dit in regionaal verband.

Binnen de samenwerkingsverbanden is inmiddels veel kennis en ervaring opgedaan met betrekking tot gezamenlijk meten en monitoren. Met het oog op een doelmatige en (kosten) efficiënte oprichting en exploitatie van meetnetten wil STOWA deze kennis beter ontsluiten. Het werkrapport “samenwerkingsverbanden meten & monitoring” geeft een overzicht van bestaande monitoringsinitiatieven, geleerde lessen bij geconsulteerde samenwerkingsverbanden en mogelijkheden voor verdere kennisdeling. Het werkrapport is opgesteld door ARCA-DIS en tot stand gekomen in samenwerking met Stichting RIONED. De basis voor het rapport zijn interviews met procestrekkers, inhoudelijk deskundigen en ervaringsdeskundigen. STOWA wil de geïnterviewde personen graag bedanken voor hun bijdrage.

Amersfoort, September 2012

De directeur van de STOWA
Ir J.M.J. Leenen

DE STOWA IN HET KORT

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer, kortweg STOWA, is het onderzoeksplatform van Nederlandse waterbeheerders. Deelnemers zijn alle beheerders van grondwater en oppervlaktewater in landelijk en stedelijk gebied, beheerders van installaties voor de zuivering van huishoudelijk afvalwater en beheerders van waterkeringen. Dat zijn alle waterschappen, hoogheemraadschappen en zuiveringsschappen en de provincies.

De waterbeheerders gebruiken de STOWA voor het realiseren van toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk juridisch en sociaal-wetenschappelijk onderzoek dat voor hen van gemeenschappelijk belang is. Onderzoeksprogramma's komen tot stand op basis van inventarisaties van de behoefte bij de deelnemers. Onderzoekssuggesties van derden, zoals kennisinstituten en adviesbureaus, zijn van harte welkom. Deze suggesties toetst de STOWA aan de behoeften van de deelnemers.

De STOWA verricht zelf geen onderzoek, maar laat dit uitvoeren door gespecialiseerde instanties. De onderzoeken worden begeleid door begeleidingscommissies. Deze zijn samengesteld uit medewerkers van de deelnemers, zonodig aangevuld met andere deskundigen.

Het geld voor onderzoek, ontwikkeling, informatie en diensten brengen de deelnemers samen bijeen. Momenteel bedraagt het jaarlijkse budget zo'n 6,5 miljoen euro.

U kunt de STOWA bereiken op telefoonnummer: 033 - 460 32 00.

Ons adres luidt: STOWA, Postbus 2180, 3800 CD Amersfoort.

Email: stowa@stowa.nl.

Website: www.stowa.nl

BESTUREN, VERTROUWEN EN VERDIENEN; MONITOREN IN DE WATERKETEN

INHOUD

	TEN GELEIDE	
	STOWA IN HET KORT	
1	BEZUINIGINGEN	1
2	MONITORINGSINITIATIEVEN	2
3	'LESSONS LEARNT SO FAR'	5
2.1	Afgenomen interviews	5
3.2	Geïntervieweerde succes- en faalfactoren	5
3.2.1	Op Technisch Vlak	5
3.2.2	Op Procesmatig Vlak	6
3.2.3	Op Financieel Vlak	7
3.2.4	Marktgerelateerd	7
4	KENNISDELING	8
4.1	Geïntervieweerde kennisdelingsmogelijkheden	8
4.1.1	Op landelijk niveau	8
4.1.2	Op regionaal niveau	9
4.1.3	Overige	9
5	AANBEVELINGEN	10
5.1	Doelgroep	10
5.1.1	Bestuurlijk	10
5.1.2	ambtelijk en marktgericht	11
5.1.3	Uitvoerende dienst	11
5.2	Vorm	12

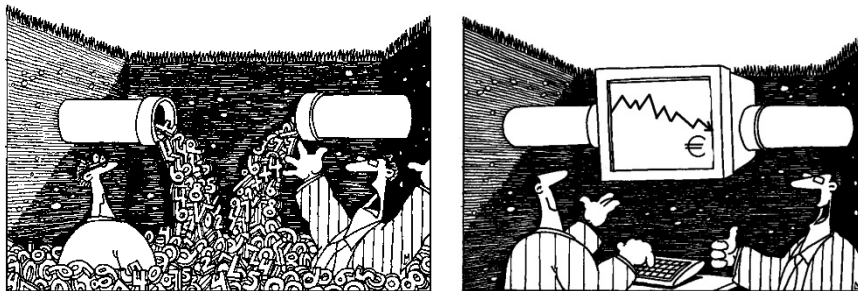
1

BEZUINIGINGEN

April 2011 is het Bestuursakkoord Water verschenen. Het bestuursakkoord moet een doelmatiger waterbeheer in Nederland mogelijk maken en de rolverdeling tussen de verschillende overheden op watergebied duidelijk neerzetten. Meer efficiëntie en een nieuwe taakverdeling voor waterveiligheid en de waterketen moeten de stijgende kosten van het waterbeleid de komende jaren beteugelen. De totale jaarlijkse kosten voor het beheer van het watersysteem en de waterketen zijn in 2010 ongeveer 7 miljard euro. Verwacht wordt dat dit bedrag zal oplopen tot 8 à 9 miljard euro in 2020 als er geen maatregelen worden genomen. De beoogde ‘doelmatigheidswinst’ moet jaarlijks 750 miljoen euro opleveren in 2020 (200 miljoen euro voor waterveiligheid, 550 miljoen euro voor het watersysteem en de waterketen).

METEN EN MONITOREN

Voor een meer doelmatig beheer van de waterketen is onder andere inzicht nodig in het daadwerkelijk functioneren van de verschillende objecten en systemen. Hiertoe zijn en worden in toenemende mate meetnetten opgericht en informatiesystemen aan elkaar gekoppeld. Met het monitoren in de waterketen is op nationaal niveau jaarlijks een bedrag van naar schatting tientallen miljoenen euro’s gemoeid. STOWA en Stichting RIONED hebben de intentie om via o.a. ‘learning communities’ kennis en ervaring m.b.t. meten en monitoren toegankelijk te maken en te bevorderen. Het risico op het ontstaan van datakerkhoven wordt hiermee verkleind en de kans op meer doelmatige investeringen vergroot.

VRAAGSTELLING

Om kennis en ervaring m.b.t. meten en monitoren beter toegankelijk te maken dient eerst bekend te zijn wat er zoal speelt binnen regionale samenwerkingsverbanden. Welke initiatieven zijn er, hoe verloopt de samenwerking, wat zijn de invalshoeken en in welke mate wordt voortgang geboekt. Om hierop antwoord te kunnen geven hebben STOWA en Stichting RIONED opdracht verleend aan Arcadis interviews af te nemen bij regionale monitoringsprogramma’s. De interviews zijn afgenomen met procestrekkers, inhoudelijk deskundigen en ervaringsdeskundigen.

Bij de interviews is de volgende checklist gehanteerd:

1. Korte schets totstandkoming samenwerkingsverband meten & monitoren
2. Wat wil men bereiken
3. Welke koers wordt gevaren?
4. Wat gaat goed? (met name organisatorisch)
5. Wat kan beter? (met name organisatorisch)
6. Hoe zie je de invulling daarvan?
7. Hoe zie je de rol van het samenwerkingsverband in relatie tot andere initiatieven?
8. Vind je het project een succesvol voorbeeld van samenwerking?
9. Wat is de bijdrage van het project aan de te realiseren besparingen (op/dankzij)?
10. Hoe groot is de behoefte aan kennisdeling?
11. Kan STOWA/RIONED hierin faciliteren en hoe?
12. Op welke wijze kennisdelen? (hoe brengen we resultaat aan de man?)
13. Is er op korte termijn een bijeenkomst waarin kennis (breder) kan worden gedeeld?
14. Past STOWA/RIONED in dat plaatje?

LEESWIJZER

Dit werkdocument bestaat uit een (niet uitputtend) overzicht van monitoringsinitiatieven (hoofdstuk 2), lessen die we kunnen trekken uit het resultaat van de interviews (hoofdstuk 3) en de behoefte voor kennisdeling (hoofdstuk 4). Het geheel sluit af met aanbevelingen voor een eventueel vervolgtraject (hoofdstuk 5). De verslagen van de geïnterviewde personen zijn (nadat deze zijn teruggekoppeld) opgenomen in de bijlagen. Bevindingen en uitspraken worden buiten dit werkdocument geanonimiseerd weergegeven.

2

MONITORINGSINITIATIEVEN

Dit hoofdstuk bevat een niet uitputtend overzicht van monitoringsinitiatieven dat is samengesteld op basis van de beschikbare kennis binnen ARCADIS en de afgenomen interviews. Gelet op het aantal initiatieven en de spreiding ervan kan worden gesteld dat binnen het overgrote deel van de waterschappen wel initiatief is ontplooid richting het gezamenlijk meten en monitoren in de afvalwaterketen.

BESTAANDE SAMENWERKINGSGVERBANDEN

- Platform Water Vallei & Eem (13 gemeenten en waterschap)
- Meten & monitoren in de waterketen waterschap de Dommel, inclusief onderzoeksproject Kallisto (14 gemeenten, waterschap, STOWA, universiteiten)
- Gezamenlijk afvalwaterbeheer Noordkop gemeenten (9 gemeenten en HHNK)
- Monitoringsprogramma riooloverstorten en neerslag West-Friesland (3 gemeenten en HHNK)
- Monitoringsprogramma riooloverstorten Laag Holland (9 gemeenten en HHNK)
- Monitoringsprogramma riooloverstorten Kennemerland (4 gemeenten en HHNK)
- Meetproject Alkmaar, Heerhugowaard en Purmerend (3 gemeenten)
- Integrale sturing afvalwaterketen Hoekse Waarde (waterschap Hollandse delta, verschillende gemeenten, TU-Delft en Deltares)
- Gezamenlijke monitoring van riooloverstorten en -gemalen Zuid-West Drenthe (6 gemeenten en waterschap Reest & Wieden)
- Regionaal meetprogramma voor Gemeenten Lochem, Zutphen, Bronckhorst en Montferland (4 gemeenten en waterschap Rijn&Ijssel)
- Meetprogramma WINNET (14 gemeenten en HHSR).
- Gezamenlijk aanbesteding meten & monitoring gemeenten Schoonhoven, Vlist en Bergambacht (3 gemeenten en HHSK).
- Regionale samenwerking op vlak van meten en monitoren waterschap Rivierenland
- Meetproject Almere met waterschap Zuiderzeeland
- Meetproject Waterschap Groot Salland met inliggende gemeenten (5 gemeenten en waterschap)
- Waterschap Hunze en Aa's zijn bezig met de gezamenlijke installatie van een grondwatermeetnet en willen dit uitbreiden met riooloverstorten (5 gemeenten en waterschap)
- Opstart van meettraject Brabantse Delta met inliggende gemeenten
- Opstart meettraject waterschap Aa & Maas met inliggende gemeenten
- Regionale samenwerking op vlak van meten en monitoren Waterschap Scheldestromen

NEERSLAGRADAR

- Neerslagstation/Engelse put: RWZI Hapert tbv regionaal meetplan Hapert (Eersel, Bladel, Hapert, Reusel de Mierden, waterschap de Dommel)
- Proeftuin Cabauw (KNMI)
- Groningen (eigen beheer bijplaatsen neerslagmeters)
- Den Haag (adoptie KNMI-neerslagmeters)
- Rotterdam-TU Delft (toepassing X-band radar)
- Hydrologic (initiatief tot bij elkaar brengen neerslagradardata België, Duitsland en Nederland).

PROEFLOCATIES

- Proefopstelling Breda (testlocatie voor debietmeters)

COMMUNITIES

- Community of Practice Meten & monitoring (Cor de Groot)
- Delta2data (LinkedIn)
- Doelmatig waterbeheer (LinkedIn)
- Waterdata (LinkedIn)

3

'LESSONS LEARNT SO FAR'

2.1 AFGENOMEN INTERVIEWS

Om een beter beeld te krijgen van wat er toe nu toe goed gaat en wat beter kan binnen bestaande meet- en monitoringstrajecten zijn een aantal belangrijke actoren geïnterviewd. In onderstaande Tabel (1) staan de personen die we hebben geïnterviewd, over welk initiatief we hen hebben gesproken, hun invalshoek, het accent dat zij legden in het gesprek, onze insteek van het interview en het door hen benoemde sleutelbegrip om succesvol te kunnen opereren.

TABEL 1 GEINTERVIEWDE ACTOREN

geïnterviewde persoon	initiatief	invalshoek	accent	insteek	sleutelbegrip
Bart de Mol	Hoekse waard	waterschap	proces	RTC	betrokkenheid
Jarno de Jong	De Dommel	waterschap	proces	waterkwaliteit	stip op horizon
Cor de Groot	De Dommel, Hoekse Waard	zelfstandig/waterschap	proces	gezamenlijk platform	magie v/d keuze
Remy Schilperoort	De Dommel	universiteit/bureau	proces+ inhoud	systeem leren kennen	systeem-denken
Robin Bos	HHNK	waterschap	proces+ inhoud	systeem leren kennen	meetdoel
Aad Voorwinden	Platform Vallei & Eem	gemeente	proces	vermindering kwetsbaarheid, kennisdelen en kosten besparen	vertrouwen
Arjan Messelaar	Platform Vallei & Eem	zelfstandig/waterschap+gemeenten	proces+ inhoud	praktische uitvoering	dienstverlenend opstellen
Jan Wisse	Platform Vallei & Eem	waterschap	proces	gezamenlijk platform	bekijk het ook eens van de andere kant

3.2 GEÏNVENTARISEERDE SUCCES- EN FAALFACTOREN

Op basis van de interviews is een totaal overzicht gemaakt van benoemde succes- en faalfactoren in samenwerkingsverbanden op gebied van meten & monitoren. Hierbij is onderscheid gemaakt naar vier verschillende aspecten: technisch, procesmatig, financieel en marktgerelateerd. De meest genoemde succes- en faalfactoren staan bovenin de inventarisatielijsten.

3.2.1 OP TECHNISCH VLAK

SUCCESSFACTOREN

- Goede fysieke inventarisatie en inmeting van de meetlocaties / basisgegevens van de meetlocaties goed op orde hebben
- Vooraf een nulpuntsbepaling uitvoeren
- Beginnen met tijdelijke opstellingen
- Kort en hoogfrequent meten
- Eén centrale hoofdpst die met alle meetapparatuur kan communiceren
- Eén centrale hoofdpst die geëquipeerd is op mogelijk toekomstige ontwikkelingen, zodat de samenwerking organisch kan groeien

FAALFACTOREN

- Gebrek aan kennis van eigen riolerings/watersysteem
- Matige uitwerking/motivatie van strategische keuzes ten aanzien van de inzet van ICT
- Direct meetgegevens willen gebruiken om te gaan sturen aan je afvalwatersysteem
- Gebrek aan kennis van meet- en regeltechniek
- Laaggeschoold personeel met innovatieve, dure meetapparatuur laten werken
- Gebrek aan open source
- Geen standaard uitwisseling van gegevens
- Slechte configuratie van verschillende applicaties, onsamenhangend beheerpakket
- Geen goede meetplannen als uitgangsbasis
- Alle kennis bij één persoon centreren, te weinig professionaliteit
- Je methode willen overvragen door een zeer hoge meetnauwkeurigheid na te streven
- Emissiedenken in plaats van waterkwaliteitsdenken

3.2.2 OP PROCESMATIG VLAK**SUCCESFACTOREN**

- Geef alle partijen keuzevrijheid om mee te doen aan het proces en op welke wijze (maak een geleidelijke of latere overstap ook mogelijk)
- Organiseer een onafhankelijke facilitator, accountmanager en/of gegevensbeheerder
- Gebruik meetresultaten niet voor handhaving maar signalering
- Bepaal de stip op de horizon aan houdt eraan vast (doel)
- Bouw vertrouwen op door te doen
- Dienstverlenende houding als waterschap
- Zien is geloven
- Wederzijdse interesse en betrokkenheid
- Een goede basis van vertrouwen en gelijkwaardigheid, iedereen moet zijn zegje kunnen doen
- Zorg voor korte lijntjes en heb regelmatig contact
- Stel de Inhoud voorop in het samenwerken, de (organisatie)Vorm groeit organisch vanzelf wel
- Doe een goede procesanalyse vooraf
- Besteed voldoende tijd aan het uitdenken van je meetdoel
- Begin op tijd (trajectduur ca. 5-10 jaar) en maak het waterschapsbestuur tijdig enthousiast
- Houd de inspanning behapbaar, werk gefaseerd
- Start bij strategische gemeenten die positief uitstralen
- Zorg voor voldoende informatie/kennis als input om gegronde keuzes te maken
- Creëer nieuwe zekerheden in het proces, voordat je van partijen vraagt om zaken compleet anders te gaan doen
- Denken op (afval)watersysteemniveau en maatregelen durven te treffen die niet direct ten goede komen aan jezelf
- Open staan voor de uitkomsten van meetresultaten en eventuele bijkomende problemen
- Jaarlijkse evaluatie
- Creëren van spin-off in de vorm van andere potentiële samenwerkingsverbanden

FAALFACTOREN

- Buitendienst niet tijdig betrekken
- Buitendienst niet op de hoogte stellen van het grotere geheel en het belang van het meetproject
- Defensieve houding van samenwerkingspartner(s) (wij – zij verhouding)
- Inactieve houding samenwerkingspartner(s)
- Heel veel energie steken om iedereen “binnen de boot” te houden
- Te laat informeren van het management

3.2.3 OP FINANCIËEL VLAK**SUCCEFACTOREN**

- Spreek tijdig (vooraf) een duidelijke kostenverdeling af en een makkelijke financiële afwikkeling voor leveranciers
- Opereer risicodragend (durf voor te investeren)
- Stel maatschappelijk gewin voorop
- Committed op het gebied van financiën van alle partijen, voor alle aspecten
- Geven en nemen, maak inzichtelijk wat men krijgt voor zijn/haar geld
- Substantiële subsidiebijdrage
- Grote investeringen/kostenbesparingen in het verschiet
- Gebruik een bondig en juridisch goed dichtgetimmerde samenwerkingsovereenkomst

FAALFACTOREN

- De verdeelsleutel van kosten, halverwege het proces aanpassen
- Kostenbesparingen op de korte termijn leidend laten zijn voor investeringen

3.2.4 MARKTGERELATEERD**SUCCEFACTOREN**

- Actieve inbreng van leveranciers
- Besteed alle meetbehoeften (o.a. meetplannen, meetapparatuur, data-validatie, data-analyse en beheer & onderhoud) in één keer aan
- Marktconsultatieronde (ontwikkelingen gaan snel)
- Risico bij de markt leggen en hen met strategische oplossingen laten komen

FAALFACTOREN

- Kopen van sensoren, in plaats van het kopen van data
- Geen testperiode waarin de leverancier moet aantonen dat zijn apparatuur functioneert inbouwen in de aanbesteding
- Geen garantie op kwaliteit meetapparatuur
- Geen garantie op juiste kalibratie meetapparatuur door leverancier

4

KENNISDELING

4.1 GEÏNVENTARISEERDE KENNISDELINGSMOGELIJKHEDEN

Tijdens de afgenomen interviews is een groot aantal suggesties gegeven op welke wijze kennis beter kan worden gedeeld. Deze suggesties zijn ingedeeld naar kennisuitwisseling op landelijk en regionaal niveau.

4.1.1 OP LANDELIJK NIVEAU

CENTRAAL VERZAMELPUNT/ONTSLUITINGSMECHANISME VAN KENNIS- EN ERVARINGEN CREËREN

- Verzamelen van al bestaande onderzoeken / documentatie in één databank
- Verbeterde ontsluiting kennis door website-applicatie
- Verbeterde ontsluiting van personen met ervaring door website-applicatie
- Uitbreiden van LinkedIn Community, door een open community te creëren voor zowel waterschappen als gemeenten
- Het delen van de aanpak, organisatorische aspecten en geproduceerde documenten van één bestaand samenwerkingsverband met potentieel nieuwe verbanden
- Aanbieden van specialistische contactpersonen op oproepbasis, gefaciliteerd door STOWA/RioNed voor kleine klussen (verminderd direct de administratieve rompslomp)
- Creëren van één professioneel platform die kennis heeft van data-validatie en data-analyse
- Ontsluiten van kennis over meten aan waterkwaliteit
- Weblog met praktijkvoorbeelden van zaken die mis kunnen gaan: 'lessons learnt'

CENTRAAL NETWERK VAN BETROKKEN ORGANISATIES CREËREN VOOR FINANCIËEL

SLIMME CONSTRUCTIES

- Realiseren van een landelijk platform waarin partijen gezamenlijk willen betalen voor betere (neerslag)data
- Realiseren van een landelijk platform waarin partijen gezamenlijk willen betalen voor een slim integraal beheerpakket voor meetdata

SPECIFIEKE SESSIES VOOR HBO(+)'ERS / STRATEGISCH BELEIDSMEDEWERKERS

OP LANDELIJK NIVEAU

- Specifieke thema's in kleinere verbanden op nationaal niveau verder uitdiepen door een groep geïnteresseerde waterschappen en gemeenten
- CoP gestart door Cor de Groot over 'waterdata / meten & monitoren' uitbreiden door ook gemeenten uit te nodigen
- Landelijke bijeenkomst over dit thema

4.1.2 OP REGIONAAL NIVEAU

GERICHTE CURSUSSEN / SESSIES VOOR MBO'ERS / WERKNEMERS BUITENDIENST OP REGIONAAL/ ORGANISATIE NIVEAU

- Met gemaalbeheerders om tafel en in de praktijk kijken hoe dingen verlopen
- Opleiden van MBO'ers op het gebied van installeren en beheren meetapparatuur
- Protocol waar de basiskennis 'installeren en beheren meetapparatuur' wordt vastgelegd
- On-the-job training waar aandacht wordt besteed aan zowel stelselkennis als meet- en regeltechniek
- Opleiding bij Stichting Wateropleidingen over (beheer) rioolgemalen

4.1.3 OVERIGE

OVERIGE SUGGESTIES

- Meer publicaties
- Begeleidingscommissie en leidraadmodule bij STOWA/RioNed
- Betrekken van personen uit de ICT wereld
- Testcentrum voor meetapparatuur, zodat de markt geprikkeld wordt een betere kwaliteit sensoren te leveren

N.B. Enkele geïnterviewden gaven aan dat zij niet veel meerwaarde zien in het organiseren van een landelijk symposia voor beleidsmedewerkers. Met het argument dat hier voornamelijk mensen op afkomen die toch al bezig zijn met meten en dat het niveau van zo'n bijeenkomst te oppervlakkig blijft. Er is juist de behoefte aan enerzijds meer praktijk/op locatie ervaringen en anderzijds aan diepgang op één specifiek thema. Met name voor de doelgroep MBO.

5

AANBEVELINGEN

Het resultaat van de interviews heeft geleid tot een aantal aanbevelingen om de kennis beter te verspreiden en te ontwikkelen. Dit hoofdstuk beschrijft aanbevelingen tot welke doelgroepen STOWA en Stichting RIONED zich moeten richten en met welke boodschap. Verder worden aanbevelingen gedaan over de vorm waarin de kennisoverdracht kan plaatsvinden.

5.1 DOELGROEP

Uit de inventarisatie is gebleken dat verschillende betrokkenen baat hebben bij de ‘lessons learnt’:

- Besturen van waterschappen en gemeenten
- Management van waterschappen en gemeenten
- Beleidsmedewerkers / inhoudelijk specialisten bij waterschappen en gemeenten
- Buitendienstmedewerkers bij waterschappen en gemeenten
- Leveranciers van meetapparatuur en software voor data-validatie/analyse
- Ingenieursbureaus betrokken bij de begeleiding van meettrajecten en/of de analyse van meetdata

Grofweg zijn er drie doelgroepen die elk met een andere boodschap kunnen worden benaderd:

- Bestuurlijk
- Ambtelijk en marktgericht
- Uitvoerend personeel

5.1.1 BESTUURLIJK

Wij stellen de volgende boodschap richting bestuurlijk niveau voor:

“Samenwerken: meer meters maken door te meten”.

Uitleg: Door te gaan meten krijg je meer inzicht in het functioneren, groeit het wederzijds vertrouwen en kom je sneller bij het uiteindelijke doel.

Wij hebben hierbij de volgende argumenten:

- In meettrajecten is het lastig van te voren inzichtelijk te maken wat de directe kostenbesparingen van meten zullen zijn. De spin-off, zoals hieronder beschreven, moet doorslaggevend zijn. Ofwel, spinoff is groter dan directe kostenbesparingen.
- Meten verbindt partijen (gemeenten en waterschap) aan elkaar. Het kan een hefboom zijn om meer/beter te gaan samenwerken.
- Meten wekt vertrouwen. Bij meten kijk je op een laagdrempelig wijze “bij elkaar in de keuken” en ben gezamenlijk aan het leren.
- Meten maakt beleids- en buitendienstmedewerkers kritischer op het functioneren van het afvalstelsel.

- Een vereiste voor het installeren van meetapparatuur is het gronding inventariseren van objecten en meetlocaties. Dit zorgt dat basale gebreken in het systeem worden ontdekt en bijgesteld. Men plukt dus ‘laaghangend fruit’.
- Meer inzicht in het functioneren van de afvalwaterketen zorgt voor meer doelmatige investeringen.
- Uit moreel oogpunt ben je als bestuur eigenlijk verplicht verantwoording af te leggen aan de burger of je afvalstelsel naar behoren functioneert, aangezien de burger hiervoor rioolheffing en waterschapsbelasting betaalt. Meten is middel om deze verantwoording te kunnen afleggen.

5.1.2 AMBTELIJK EN MARKTGERICHT

Wij stellen de volgende boodschap richting ambtelijk niveau en marktpartijen voor:

“Meten: alleen ga je sneller, maar samen kom je verder”.

Uitleg: door te accepteren dat je kleinere stappen maakt profiteer je van elkaars kennis en kunde en krijg je uiteindelijk meer waar voor je geld.

Wij hebben hierbij de volgende succesfactoren:

- Start met één of meerdere partijen die positief uitstralen naar andere partijen.
- Geef elkaar keuzevrijheden in proces en inhoud.
- Heb als waterschap een dienstverlenende houding en probeer niet als handhaver op te treden.
- Werk gefaseerd. Leg de lat niet te hoog. Begin bij voorkeur met tijdelijke opstellingen en overvraag je methode niet. Bouw geleidelijk uit en door richting een gezamenlijk aanbestedingstraject.
- Bepaal samen de ‘stip op de horizon’ en handel ernaar.
- Zorg dat je basisgegevens van de meetlocaties goed op orde zijn.
- Betrek op tijd bestuur, management, buitendienst en leveranciers.
- Vertrouw op een actieve en deskundige inbreng van de markt.
- Koop data in plaats van sensoren. Werk richting een resultaatgerichte aanpak in plaats van een inspanningsverplichting.
- Sta open voor de meetresultaten, ook wanneer deze minder goed nieuws brengen.
- Blijf alert. Zorg te allen tijde voor regelmatig contact, betrokkenheid, wederzijdse interesse en vertrouwen.
- Ontwikkel kennis om de juiste keuzes te kunnen maken.

5.1.3 UITVOERENDE DIENST

Wij stellen de volgende boodschap richting uitvoerend personeel voor:

“Meer weten: kijk verder dan het meetlint lang is”.

Uitleg: door een meer systeemgerichte handelswijze gaat er minder mis en kom je meer te weten.

Wij hebben hierbij de volgende aandachtspunten:

- Neem meer kennis over meet- en regeltechniek tot je
- Heb meer inzicht over het beheer van alle objecten van het afvalwatersysteem (niet alleen gemalen of alleen zuivering), en ook van aanliggende afvalwatersystemen over de systeemgrens
- Leer meer over de wijze van installeren en beheren meetapparatuur

5.2 VORM

Gezien het feit dat verschillende boodschappen onderscheiden, is het ook logisch de wijze van communiceren af te stemmen op de doelgroep.

Voor de communicatie richting besturen van waterschappen en gemeenten bevelen wij aan een artikel op te stellen voor een bestuurlijk vakblad.

Voor de communicatie richting beleidsmedewerkers van waterschappen en gemeenten, leveranciers en ingenieurbureaus raden wij aan een artikel op te stellen in technisch/beleidsmatig water vakblad. Aanvullend hierop het resultaat van deze inventarisatie te delen op een landelijke bijeenkomst en eventueel aan te haken op de bestaande Community of Practice van een aantal waterschappen.

Voor de communicatie richting de buitendienst raden we aan te haken bij bestaande proeflocaties, alert te zijn op potentiële nieuwe proeflocaties en te investeren in beeldend (cursus) materiaal.